

A 1688/tillväxt

Flytjandi:
Flokkahópur hægrimanna

Afgreiðsla:
Norræna hagvaxtar- og
þróunarnefndin

Málsnúmer: 16-00272-2

Þingmannatillaga um innflutning flóttafólks og stefnu í vinnumarkaðsmálum

Tillaga

Flokkahópur hægrimanna leggur til að

Norðurlandaráð beini tilmælum til norrænu ríkisstjórnanna um

að eiga frumkvæði að því að hefja sameiginlega umræðu og skilvirk skipti á upplýsingum um hvernig löndin taka á innflutningi flóttafólks, sem leiði til sameiginlegra tilmæla um heppilegar umbætur og stefnumörkun

að eiga frumkvæði að sköpun nýrra lausna, sem veita innflytjendum aðgang að vinnumarkaðnum og reyna að kanna nýjar leiðir til að heimila láglounastörf með minni kröfum til þekkingar og færni. Til dæmis að hve miklu leyti megi bæta upp láglounastörf með launastyrkjum

að eiga frumkvæði að því að íhuga hvort verja skuli fjármagni í sameiginlegt rannsóknar- og heimildaverkefni, sem á að auðvelda norrænum fræðimönnum að hefja greiningu á innflutningi flóttafólks, sem getur verið áhrifamönnum á öllum Norðurlöndunum til gagns. Norrænni reynslu af viðmiðum og bestu aðferðum ber að safna saman og skrásetja

Aðdragandi

Núverandi innflutningur flóttafólks frá Miðausturlöndum neyðir öll Norðurlöndin til gagnrýnnar skoðunar á stefnu sinni í vinnumarkaðsmálum. Það er ekki nýtt að nýir hópar innflytjenda komi til landa okkar og að við höfum um langt skeið safnað reynslu um aðlögun innflytjenda á vinnumarkaði. Núverandi innflutningur flóttafólks gengur þó mjög hratt og fjöldinn er mikill. Auk þess koma margir frá upprunalöndum eins og Írak og Sómalíu og til þessa hefur reynst erfitt að ná upp viðunandi atvinnuþátttöku innflytjenda frá einmitt þessum löndum.

Evrópa stendur andspænis miklum áskorunum með tilliti til fólksflutninga og móttöku fólks á flóttta. Til þess að tryggja að þeir sem eiga rétt á vernd fái líka vernd, einnig í framtíðinni, er mikilvægt að þeir sem óska eftir að verða norrænir borgarar öðlist þekkingu og aðgang að bæði þeim réttindum og skyldum sem eru í gildi hér. Möguleikinn á að fá vinnu fljótt og geta séð fyrir sér gegnir hér lykilhlutverki.

Öll Norðurlöndin hafa eigin ólíka verkfærakassa í vinnumarkaðsmálum og hefðir og það eru hvorki góðar ástæður né pólitískur vilji fyrir algjörlega sameiginlegum lausnum í vinnumarkaðsmálum. Hins vegar teljum við að það geti verið gagnlegt að hefja sameiginlega umræðu sem og skilvirk skipti á upplýsingum um hvernig löndin taka á innflutningi flóttafólks. Innan slíks hagnýts raunsæis geta þó rúmast skilvirk sameiginleg tilmæli um heppilegar umbætur og stefnumörkun.

Með þessu viðhorfi er innflutningur flóttafólks skoðaður frá sjónarhorni stefnu í vinnumarkaðsmálum. Það er augljóst að innflutningur flóttafólks snýst ekki fyrst og fremst um efnahagsmál, vinnumarkað eða ríkisfjármál. Skipulag vinnumarkaðarins ræður þó miklu um getu samfélaga okkar til að tryggja þeim sem flýja hingað sómasamlegt líf og vinnumarkaðurinn skiptir líka höfuðmáli um hvernig afstaðan til innflytjendanna þróast.

Nokkur viðmið og sjónarmið um tilhögun stefnu í vinnumarkaðsmálum og norræns samstarfs í þessari nýju stöðu gætu verið:

1) Fyrir þá hælisleitendur sem hafa fengið eða munu sennilega fá dvalarleyfi þarf að reyna að fá eins skjóta og varanlega aðlögun að vinnumarkaði og kostur er. Eingöngu á þann hátt er unnt að komast hjá því að innflutningur flóttafólks verði þung byrði á efnahag ríkisins. Það eru til pólitískar leiðir til þess að draga úr fjölda hælisleitenda, en sú viðleitni á ekki að grafa undan stefnu í vinnumarkaðsmálum sem á að stefna að skjótri aðlögun að vinnumarkaðnum.

2) Þar sem starfsgeta og þekking margra innfluttra flóttamanna, að minnsta kosti í byrjun, er veikburða, þá þarf á gagnrýninn hátt að reyna að kanna nýjar leiðir til að heimila láglounastörf með minni kröfum um þekkingu og færni. Þessi tilmæli voru nýlega sett fram af sænsku efnahagsstofnuninni *Sveriges finanspolitiska råd*. Almennt er talið að laun þeirra sem nú þegar eru á vinnumarkaði muni ekki lækka þó svo að nýir hópar komi inn á vinnumarkaðinn. Launin velta á framleiðni einstaklingsins og framleiðni núverandi vinnuafis minnkar ekki við fjölgun starfsmanna á vinnumarkaði. Það er mikill misskilningur í gangi um þetta mál og pólitísk afstaða gæti gegnt þýðingarmiklu hlutverki. Áhugaverð spurning er til dæmis að hve miklu leyti megi bæta upp láglounastörf með launastyrkjum.

3) Það þarf að huga sérstaklega að því að skapa nýjar lausnir, sem gera innflytjendum kleift að koma inn á vinnumarkaðinn. Fyrst og fremst á þetta að snúast um til dæmis lægri byrjunarlaun og hagstæð skilyrði fyrir starfsnema. Einnig þarf að finna betri leiðir en áður til að reyna að tengja starfsnám við störf þar sem menn læra á vinnustaðnum. Slíkt frumkvæði og tilmæli hafa upp á síðkastið verið sett fram af þjóðhagfræðingum í mörgum löndum, meðal annars í Svíþjóð og Þýskalandi. Menn ættu þó ekki að leitast við að hafa ólík launakerfi eða vinnumarkaðsreglur fyrir innflytjendur og aðra á vinnumarkaði. Slíkt bryti í bága við grundvallarreglur laga. Norðurlöndin hafa ólíkar leiðir til að ákvarða lágmarks-laun og öll löndin verða að finna eigin lausnir. Markmiðið er að skapa sömu tækifæri fyrir alla, ekki að skapa kerfi með annars flokks borgurum.

4) Þvert á móti, þá eiga umbætur á vinnumarkaði og aðgerðir almennt séð að beinast að öllum vinnumarkaðnum. Við viljum ekki skapa tvískiptan

Norðurlandaráð

A 1688/tillväxt

Flytjandi:
Flokkahópur hægrimanna

Afgreiðsla:
Norræna hagvaxtar- og
þróunarnefndin

Málsnúmer: 16-00272-2

vinnumarkað, heldur vinna á grundvelli frelsis til að gera kjarasamninga. Þrátt fyrir að innfluttir flóttamenn hafi í mörgu tilliti þörf fyrir sértækar aðgerðir, þá verður norræn stefna í vinnumarkaðsmálum, þegar allt kemur til alls, að byggjast á allsherjarreglu. Það á ekki að meðhöndla ólíka hópa fólks á ólíkan hátt bara vegna uppruna þeirra. Ef sérákvæði verða tekin í notkun, eins og t.d. lægri byrjunarlaun fyrir nýlega aðflutta flóttamenn, þá þurfa þau að vera tímabundin og skilyrt við til dæmis dvalartímamann í nýja landinu. Almennt þarf að taka mið af að góðar umbætur á vinnumarkaði gagnist bæði innflytjendum og núverandi vinnuafli á vinnumarkaði.

5) Þrátt fyrir að margir innflytjendur, að minnsta kosti til að byrja með, megi reikna með að fá vinnu við láglounastörf og þarfnist menntunar, þá eru einnig margir velmenntaðir einstaklingar meðal þeirra sem nú sækja um dvalarleyfi. Það er því mikilvægt að sjá til þess að menntun þeirra verði viðurkennd, og eftir þörfum uppfærð, þannig að þeir geti hafið störf og þar með skapað sjálfum sér betra líf og lagt sitt af mörkum til samfélagsins.

6) Það er mikilvægt að eiga samstarf við fulltrúasamtök með þátttöku innflytjendanna sjálfra og verkafélagsmanna. Það eru þó ríkisstjórnirnar og þjóðþing landanna sem bera endanlega ábyrgð.

7) Það er tæpast hægt að gera of mikið úr mikilvægi velheppnaðrar aðlögunar að vinnumarkaði. Rannsóknir á hryðjuverkaárásunum í Frakklandi og Belgíu sýna hve mikið vandamálið með ofsafenginn Íslamisma tengist langtímaatvinnuleysi og ungmennum fátækra úthverfanna án vonar um jákvæða framtíð. Þeir sem láta glepjast af ofsafengnum boðskap Íslamismans virðast ekki vera mjög trúræknir einstaklingar, heldur einstaklingar sem hafa ekki fundið sér stað í menntakerfinu og á vinnumarkaði.

Hagvöxtur með þátttöku allra ræður úrslitum um möguleika einstaklingsins og möguleikanum á að skapa sjálfbært samfélag. Það að hafa vinnu felur meira í sér en bara að sjá sér farborða. Eigin laun til að lifa af eru grundvöllur sjálfstæðis og vinnustaðurinn er fyrir marga mikilvægur félagslegur vettvangur utan við nánustu fjölskyldu. Þetta er jafn mikilvægt fyrir þá sem eru íbúar fyrir og þá sem eru nýlega aðfluttir. Samfélag með þátttöku allra er líka lykillinn að því að hindra útbreiðslu öfgaskoðana.

8) Norðurlandaráð þarf að íhuga hvort verja skuli fjármagni í sameiginlegt rannsóknar- og heimildaverkefni, sem á að auðvelda norrænum fræðimönnum að hefja greiningu á innflutningi flóttafólks, sem getur verið áhrifamönnum á öllum Norðurlöndunum til gagns. Norrænni reynslu af viðmiðum og bestu aðferðum ber að safna saman og skrásetja. Umfjöllun um málefni flóttafólks má gjarnan verða mikilvægt þema á komandi fundum Norðurlandaráðs.

Kaupmannahöfn, 12. október 2016

Bengt Morten Wenstøb (H)

Bente Stein Mathisen (H)

Brynjar Níelsson (Sj.)

Elín Hirst (Sj.)

Hans Wallmark (M)

Heidi Nordby Lunde (H)

Juhana Vartiainen (Saml)

Lars-Arne Staxäng (M)

Lena Asplund (M)

Michael Tetzschner (H)

Norunn Tveiten Benestad (H)

Rasmus Jarlov (KF)

Susanna Koski (Saml)

Sylvi Graham (H)

Thomas Finnborg (M)

Wille Rydman (Saml)

Norðurlandaráð

A 1688/tillvæxt

Flytjandi:

Flokkahópur hægrimanna

Afgreiðsla:

Norræna hagvaxtar- og þróunarnefndin

Málsnúmer: 16-00272-2